

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 28. De ministro baptismi, quina[m] fuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

De ministro baptismi, quinam fuerit.

CAP. XXVIII.

Necessitate **N**on hic querimus de ministro, mortis aut
 postulante necessitatis tempore: nam constat, eo in
 omnibus casu omnibus cumularissimam baptizandi fa-
 cultatem fuisse. Non etiam de primordiis no-
 strę religionis, quem legitimum ministrum
 licetbat. habuerint, disceptandum est. Tunc enim ba-
 Ecclesię surgentis ptizandi ius promiscuum fuit: quemadmodum
 initio ba- ipsa temporis ratio demonstrat, & S. Ambro-
 ptizandi sius testatur in cap. 4. Epistol. ad Ephes. his ver-
 ius promi- bis: postquam omnibus locis Ecclesię sunt constituta,
 suum fuit. & officia ordinata, aliter composita res est, quam ce-
 perat. Primum enim omnes docebant, & omnes ba-
 ptizabant, quibuscunque diebus, vel temporibus
 fuisse occasio ut ergo cresceret plebs, & multiplicare-
 tur, omnibus inter initia concessum est & Evangeliz-
 zare & baptizare, & scripturas in Ecclesię explana-
 re, at, ubi autem omnia loca complexa est Ecclesię,
 conuenticula constituta sunt, & rectores, & cetera
 officia in Ecclesiis sunt ordinata, ut nullus de clero
 auderet, qui ordinatus non esset, presumere officium,
 quod sciret non sibi creditum, vel concessum hinc er-
 go est, unde nunc neque diaconi in populo predicant,
 neque clerici, vel laici baptizant, neque quocumque
 die credentes tinguntur, nisi egri. Quod igitur in
 controuersia versari volumus, est, utrum soli
 Episcopi, an etiam presbyteri, sicuti nunc, ita

semper alias, baptismi sacramentum admini-
 strarint? Videntur autem soli Episcopi, admini-
 strasse. Nam in Constitutionibus Apostoli-
 cis, quociens de baptismo administrando sermo
 est, ad sacerdotes id spectare traditur; vt lib. 6.
 cap. 15. eodem modo contenti sint uno solo baptismo,
 qui in Domini mortem traditur non misterio abomi-
 nandorum hereticorum, sed probatorum sacerdotum
 in nomine patris, & filii, & spiritus sancti. Et lib. 7.
 cap. 40. quomodo oporteat catechumenum, cum ini-
 tiatur, à sacerdotibus benedici, & quæ ab iis docen-
 dus sit. Rursus ibidem cap. 42. post hanc promissio-
 nem, deinceps venit ad olei vntionem, benedicuntur
 hoc oleum à sacerdote in remissionem peccatorum, &
 preparationem baptismi. Et cap. 43. deinde venit ad
 aquam, benedicit, & glorificat sacerdos Dominum
 Deum omnipotentem, & post hoc, baptizatum in
 nomine patris, & filii, & spiritus sancti, ungit un-
 guento, dicens, &c. Sacerdotis autem nomine
 solos Episcopos olim appellatos fuisse, cum à
 libi fufus probabimus, tum ex olei consecra-
 tione, quæ hic illi tribuitur, intelligi potest. Si-
 cut, quod nulli presbytero baptismi admini-
 stratio præcipitur, euident coniectura est, eam
 solis Episcopis licuisse. Præterea S. Dionysius
 Areopagita, Apostolicorum temporum æqua-
 lis, qui baptismi ritus fusè enumerat lib. de Ec-
 cles. Hierarch. cap. de Sacram. illustrat. dum
 ministrum mentionem facit, semper sacerdotem,
 aut Hierarcham appellat; benigne, inquit, se factu-
 rum esse promittit, acceptumque eum ducit ad sacer-
 dotem: Ad Hierarchæ manum ab eis manuductus;
 Hierarcha autem in loco superiori stans: Rursus du-

Soli Epí-
 scopi a-
 ptizabant.

Sacerdotis
 nomē olim
 dabatur so-
 lum Episc.

cunt ad Hierarcham : Et similia alia, quæ baptizandi munus Episcoporum fuisse, facile demonstrant. Idem etiam, & multo apertius Ignatius ostendit Epist. ad Smyrnens. ubi et audaciâ reprehendens, ait: *non liceat sine Episcopo baptizare.* non enim solum vult, ceteros Episcopo baptizandi facultatem impetrare, sed amplius solis Episcopis baptizandi prouinciam demandatâ esse, vt alios à baptisimi administratione excluderet. Et Tertullianus lib. de bapt. cap. 17. cum illi tractationi coronidem impetere vellet, ita scriptum reliquit: *superest adcludendam materiolum, de obseruatione quoque baptizandi, & accipiendi baptismum commune facere. Alio quidem habet ius summus sacerdos, qui est Episcopus, dehinc presbyteri, & diaconi, non tamen Episcopi auctoritate, propter Ecclesie honorem.* Petrus linus verò Nolanus de vit. S. Ambrosii laudes perstringens. tanta corporis, animique fortitudine in Episcopalibus muneribus ceteris eundis præditum fuisse, asserit; vt, quod circa baptizandos solus cumulatissimè præstabat quinque postea Episcopi, post eius obitum, vix efficerent. Scribit enim: *in rebus diuini implendis fortissimus, in tantum, vt, quod præstare implere poterat circa baptizandos, quinque postea Episcopi tempore, quo deceffit, vix implerent.* fructus vero inter Episcopalia munera baptismus numeraretur, si alij ab Episcopis ipsum administrare potuissent, nec S. Ambrosio in baptizandi munere alios Episcopos sufficere, nec esse fuisset, si baptismi conferendi ius presbyteros fuisse videretur. Atque huic mo-

ri fauere existimo, quod in Gregorio Turo-
nensi lib. 10. Hist. Franc. cap. vltim. legitur,
Episcopum doctum iuxta, piumque cum mon-
achialium Antistitam ex iniusto carcere erue-
re, vehementer optaret, Chrodioldi nuncias-
se, nisi innocens Virgo monasterio, ac suis
redderetur, se proximo Paschate neminem
Christianis mysteriis initiari, permissurum.
Eius verba hæc sunt: *cumque Episcopus hac om-
nia grauer ferret, nec valeret seditionem Diaboli-
cam mitigare, misit ad Chrodioldem, dicens, relin-
que abbatiſſam, vt in his diebus in hac carcere non
retineatur. alioqui non celebrabo Pascha Domini,
neque baptismum in hac vrbe ullus Catechumenus
obtinebit, nisi abbatissa à vinculo, quo tenerur, in-
beatur absolui.* Nam si alius ab Episcopo bap-
tizandi facultatem habuisset, irritæ Episcopi
minæ fuissent, quoniam eo vel inscio, vel re-
pugnante, Cathecumeni suæ salutis consulere
potuissent. Sed hæc subtilius exquirere nihil
oportet, cum meminerimus, hæc ipsa mune-
ra, quæ nunc contemnuntur, in veteri Eccle-
sia Episcopos diligenter obiuisse. vt aliquan-
do sola causa fuerit, accercendi Episcopum ab-
sentem Paschatis tempore, vt Catechume-
nos Christianis rudimentis imbuere, & bap-
tismo lustrare posset. Quemadmodum egregie
adnotauit Ioannes Carolus Bouius in lib. 3.
constit. Apostol. cap. 20. Cuius quidem con-
suetudinis vestigium adhuc daret in Ecclesia
Ambrosiana, in qua infantes, hebdomada
Paschæ, vel Pentecosten proximè antecede-
te, in lucem editi, ad præcipuam vrbs Ecclesiam
deferri iubetur, vt iis solèni ritu huius Ecclesie

Baptismi
admini-
strandi
causa a Epi-
scopi ab-
sentes olim
reuocati.
Baptismi
solum ab
Episcopis
collati ve-
stigium in
Ecclesia
Ambrosia-
na.

a Conci.
Prouinc. 4

Archiepiscopus baptismum ministret. A qua
solemnitate quemcunque presbyterum tan-
vrbis, quam diœcesis abstinere, ^a cautum est.
Neque nos mouet, quod baptismi admini-
strationem etiam presbyteris licuisse, ex Ca-
non. Apostol. colligi videatur; cum legimus
can. 50. *si quis Episcopus, vel presbyter nouis-
mum mysterij baptismata perfecerit, deponatur.* Ide-
nim accipiendum est, quoties vel necessitas
postulat, vel Episcopus aliis negotiis implicatus,
baptizandi facultatem eis impertit, quo-
modo etiam intelligendus est locus Constitutio-
tionum Apostolicarum lib. 3. cap. 20. *Nec pres-
byterum, neque Diaconum iubemus ordinare ex la-
icis clericos, sed presbyterum tantum docere, offerre,
baptizare.* Paschasini Epist. ad Leon. Pap. cum
presbyter, secundum morem, baptizandi horam re-
quireret: Palladij in vit. S. Ioan. Chrysof. *Ioan-
nis nempe presbyteri, quibus Dei aderat timor, in pu-
blico lauacro, quod Constantianum appellatur, cum
Etiis populis, vigilas incoharunt, partim diuina
eloquia legentes, partim eos, qui instructi erant in
fide, baptizantes, ut est moris, in Pascha.* Concilij
Meldensis cap. 48. *nemo presbyterorum baptizare
presumat, nisi in vicis, & Ecclesijs baptismalibus,
atque temporibus constitutis: & demum quicum-
que alij aut baptismi a presbyteris ministrati,
aut facultatis ministrandi eis concessæ memi-
nerunt. Sicut patet ex Tertulliani loco supra
allato: non tamen sine Episcopi auctoritate. Quod
si alia loca supersunt, quibus hæc explicatio
conuenire non possit; aliam commodiorem
adiiciam, ut de baptismo extra Pascha, &*

Pentecostem collato intelligantur : cum nos solummodo Paschatis, & Pentecostes baptismum ad Episcopos pertinuisse, existimus. Vere tamen fatendum est, ex quo certa baptismi tempora cessarunt, & Episcopis aucta onera, singulisque oppidis certi presbyteri, ac sacerdotes assignati fuerunt, totum id negotium ad presbyteros deuolutum esse. Cuius rei testimonia notiora sunt ex multorum libris, quam ut à nobis commemorentur. Cum autem presbyteros dico, omnes monachos excipi, placet, quod illis baptizare semper vetitum fuerit, quemadmodum in decretis Eugenij IV. cauetur apud Gratian. in cap. placuit 2. 16. quæst. 1. placuit, inquit, cōmuni nostro consilio, ut nullus monachorum de monasterio exire, nefandissimo ausu presumat, neque pœnitentiam dare, neque filium de baptismo accipere, neque baptizare. Cuius rei causam si quis curiosius inuestigare velit, eam fuisse reperiet, quod monachi olim in clericorum ordinem relati non erant. De quo nos alibi fortasse latius, ne hic prolixiores simus.

Presbyteri
quādo ba-
ptizare cœ-
perunt.

Monachis
baptizare
olim veti-
tum erat.

Monachi
olim inter
clericos nō
numera-
bantur.